

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Țurcan)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, S. Gîrbu, Gr. Dașchevici)

DECIZIE

30 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Societatea cu răspundere limitată „Smart-Team”, reprezentată de avocatul Sorin Corceac,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu răspundere limitată „Speranța PF-Com” împotriva Societății cu răspundere limitată „Smart-Team”, Petru Popov, Iulia Botnaru, Societății cu răspundere limitată „I.A.P. Stil-Service” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii contractuale, penalității, dobânzii legale de întârziere și a cheltuielilor de judecată, încasarea sumei,

și cererea reconvențională depusă de Societatea cu răspundere limitată „Smart-Team” împotriva Societății cu răspundere limitată „Speranța PF-COM” cu privire la constatarea nulității clauzei contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Societatea cu răspundere limitată „Smart-Team”,

c o n s t a t ă:

La data de 04 martie 2016, SRL „Speranța-PF-Com” a depus cerere de chemare în judecată, ulterior concretizată, împotriva SRL „Smart-Team”, Petru Popov, Iulia Botnaru și SRL „I.A.P. Stil-Service” prin care a solicitat încasarea datoriei, dobânzii contractuale, penalității, dobânzii legale de întârziere și a cheltuielilor de judecată, încasarea sumei pe calea acțiunii oblice.

La data de 02 iunie 2016 SRL „Smart-Team” a depus cerere reconvențională împotriva SRL „Speranța PF-Com” prin care a solicitat constatarea nulității pct. 6.1 al contractului din 17 martie 2015 și al pct. 6.1 al contractului de împrumut din 25 mai 2015 prin prisma art. 869 alin. (2) Codul civil, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de SRL „Speranța PF-Com” împotriva SRL „Smart-Team”, Petru Popov, Iulia Botnaru, SRL „I.A.P. Stil-Service” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii contractuale, penalității, dobânzii legale de întârziere și a cheltuielilor de judecată, încasarea sumei pe calea acțiunii oblice, a fost încasată de la

SRL „Smart-Team” în beneficiul SRL „Speranța PF-Com” datoria formată în baza contractului de împrumut din 17.03.2015 în sumă de 59313,35 de euro; penalitatea acumulată în baza contractului de împrumut din 17.03.2015 în sumă de 53382 de euro; dobânda legală de întârziere acumulată în baza contractului de împrumut din 17.03.2015 în sumă de 14488,71 de euro, convertiți în lei moldovenești la data executării prezentei hotărâri judecătorești; a fost încasată în mod solidar de la SRL „Smart-Team”, Petru Popov și Iulia Botnaru în beneficiul SRL „Speranța PF-Com” datoria formată în baza contractului de împrumut din 25.05.2015 în sumă de 103.152,51 de euro; penalitatea acumulată în baza contractului de împrumut din 25.05.2015 în sumă de 11.862,53 de euro; dobânda legală de întârziere acumulată în baza contractului de împrumut din 25.05.2015 în sumă de 1.492,17 euro, convertiți în lei moldovenești la data executării prezentei hotărâri judecătorești; au fost încasate în mod solidar de la SRL „Smart-Team”, Petru Popov, Iulia Botnaru în beneficiul SRL „Speranța PF-Com” cheltuielile de plată a taxei de stat în sumă de 50.000 de lei. În rest, acțiunea depusă de SRL „Speranța PF-Com” a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

A fost admisă parțial acțiunea reconvențională depusă de SRL „Smart-Team” împotriva SRL „Speranța PF-Com” cu privire la constatarea nulității clauzei contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată și a fost constatată nulitatea pct. 6.1 din contractul de împrumut din 17.03.2015 și pct.6.1 din contractul de împrumut din 25.05.2015 încheiate între SRL „Speranța PF – Com” și SRL „Smart-Team”; a fost respinsă ca fiind neîntemeiată pretenția SRL „Smart-Team” împotriva SRL „Speranța PF-Com” cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

La data de 20 iulie 2018, SRL „Smart-Team”, în persoana administratorului Popov Petru, a declarat apel împotriva hotărârii din 12 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea parțială a hotărârii contestate în partea în care a fost admisă acțiunea inițială și în partea în care a fost respinsă acțiunea reconvențională, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii inițiale și de admitere integrală a acțiunii reconvenționale.

La data de 20 iulie 2018, Iulia Botnaru a declarat apel împotriva hotărârii din 12 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea parțială a hotărârii în partea în care a fost admisă acțiunea depusă de SRL „Speranța PF-Com” împotriva SRL „Smart-Team”, Petru Popov, Iuliei Botnaru, SRL „I.A.P. Stil-Service” cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii inițiale.

Prin încheierea din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu a fost dat curs cererilor de apel declarate de SRL „Smart-Team” și Iulia Botnaru împotriva hotărârii din 12 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acordându-le apelanților un termen de 10 zile de la data recepționării încheierii pentru lichidarea neajunsurilor și anume pentru prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat, aducând la cunoștință apelanților că în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel, cererile de apel vor fi restituite.

Prin încheierea din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău au fost restituite cererile de apel depuse de SRL „Smart-Team” și de Iulia Botnaru împotriva hotărârii din 12 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motiv că apelanții nu au îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018.

La data de 11 decembrie 2018, SRL „Smart-Team”, reprezentat de avocatul Sorin Corceac, a declarat recurs împotriva încheierii din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate în partea restituirii cererii de apel depuse de SRL „Smart-Team”, soluționarea problemei în fond și emiterea unei noi încheieri cu privire la scutirea apelantului de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu încheierea instanței de apel, deoarece este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

A menționat că instanța de apel eronat a restituit cererea de apel depusă de SRL „Smart-Team” și nu a aplicat în privința acesteia prevederile art. 85 alin (4) CPC.

Prin prisma art. 85 alin. (4) CPC a indicat că SRL „Smart-Team” a informat instanța de apel despre lipsa capacității financiare pentru achitarea taxei de stat în cuantumul stabilit de instanța de apel, deoarece mijloacele bănești ale Companiei sunt sechestrate până în prezent, fapt conformat prin informațiile oferite de instituțiile bancare, iar bunuri posibile de a fi utilizate pentru acumularea sumei necesare pentru plata taxei de stat, compania nu dispune, măsurile asigurătorii vizând, de astfel, și bunurile întreprinderii.

A considerat recurentul că prin încheierea contestată i se încalcă dreptul la un proces echitabil și că în prezenta speță se întrunesc temeiurile stabilite de lege pentru scutirea recurente de la plata taxei de stat aferentă apelului.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 01 noiembrie 2018. Avocatul Sorin Corceac a recepționat copia încheierii contestate prin e-mail la data de 26 noiembrie 2018 (f.d. 222, vol. II).

Astfel, recursul, declarat la data de 11 decembrie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 426 al. (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Colegiul reiterează prevederile art. 368 alin.(1) Codul de procedură civilă, care stipulează oportunitatea acordării apelantului unui termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Colegiul reține că legislația în vigoare nu stabilește un termen expres pentru înlăturarea neajunsurilor, dar se presupune a fi un termen rezonabil și suficient pentru apelant pentru a efectua anumite acțiuni procesuale prealabil desfășurării ședinței de examinare a cererii de apel.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

În conformitate cu art. 86 alin. (1) Codul de procedură civilă, până la etapa dezbaterilor judiciare, judecătorul sau instanța judecătorească soluționează cererile părților privind amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat ținând cont de situația lor materială.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin. (1) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 4 alin. (1) al Legii taxei de stat, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice sau juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Astfel, materialele pricinii atestă că prin încheierea din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu a fost dat curs cererii de apel depuse de SRL „Smart-Team” și i s-a acordat apelantului un termen de 10 zile din momentul recepționării copiei de pe încheiere pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererii de apel motivate și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 37500 de lei.

Prin încheierea din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită cererea de apel depusă de SRL „Smart-Team” împotriva hotărârii din 12 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel conform încheierii din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Colegiul menționează că temei pentru restituirea cererii de apel depuse de SRL „Smart-Team” a constituit faptul că ultimul nu a prezentat în termenul indicat de instanța de apel dovada de plată a taxei de stat.

Colegiul constată cu certitudine că în scurt timp după ce recurentul SRL „Smart-Team” a luat cunoștință de încheierea din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a depus cererea de apel motivată unde au solicitat scutirea de la plata taxei de stat pentru judecarea apelului, prezentând în sensul invocat probe pertinente în opinia lor.

În conformitate cu art. 56 alin. (1) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt în drept să formuleze cereri.

În conformitate cu art. 376 Codul de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea pricinilor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol, iar conform art. 380 al aceleiași legi, instanța de apel soluționează cererea și demersul participantului la proces ce țin de examinarea apelului după ce ascultă opiniile celorlalți participanți.

În lumina prevederilor legale raportate la caz, Colegiul analizând legalitatea încheierii recurate constată că instanța de apel, fiind obligată să soluționeze prin încheiere judecătorească, cererile și demersurile participanților la proces nu s-a pronunțat asupra cererii reprezentantului apelantului-recurent cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Or, art. 5 Codul de procedură civilă prevede că, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

Colegiul nu poate reține și apreciază critic faptul că, în încheierea instanței de apel de restituire a apelului declarat, printre altele, s-a specificat că cererea privind scutirea de la plata taxei de stat urma a fi înaintată anterior examinării chestiunii cu privire la intentarea procedurii în apel, deoarece această concluzie contravine normelor legale citate supra și aplicabile speței.

Instanța de recurs atestă că instanța de apel, chiar dacă a considerat neîntemeiată cererea apelantului-recurent, urma să se expună asupra acesteia prin încheiere, iar ulterior sau concomitent să soluționeze alte chestiuni ce țin de punerea pe rol a cauzei în apel.

În această ordine de idei, mențiunea instanței de apel înserată în textul încheierii contestate cu privire la inoportunitatea soluționării cererii de scutire de la plata taxei de stat, nu constituie în sine un act de dispoziție prin care ar fi soluționată cererea enunțată.

Față de cele expuse, Colegiul atestă că instanța de apel la efectuarea acțiunilor procesuale nu a respectat prevederile legale stipulate de art. 376, 380 Codul de procedură civilă, fapt prin care a încălcat drepturile apelantului-recurent prevăzute de art. 5, 56 Codul de procedură civilă.

În atare situație, instanța de recurs apreciază că recurentului SRL „Smart-Team” nu i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că recurentul nu au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considera necesare în vederea apărării punctului lor de vedere (cauza Blücher vs. Republica Cehă, hotărârea din 11 ianuarie 2005, cauza Carmel Saliba vs. Malta, hotărârea din 29 noiembrie 2016, § 65).

Prin urmare, instanța de recurs constată că prin adoptarea încheierii din 01 noiembrie 2018, fără examinarea în prealabil a cererii depuse de SRL „Smart-Team”, cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, prin prisma art. 85 Codul de procedură civilă, instanța de apel a admis încălcarea atât a normelor de drept procedural, cât și a drepturilor participantului în proces reglementate de această normă, fapt ce impune casarea încheierii recurate.

În circumstanțele enunțate și având în vedere faptul că s-au constatat într-o manieră certă omisiuni judiciare care nu pot fi corectate în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa încheierea din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la faza primirii cererii de apel.

În conformitate cu art.427 lit. b), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu răspundere limitată „Smart-Team”, reprezentată de avocatul Sorin Corceac.

Se casează încheierea din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu răspundere limitată „Speranța PF-Com” împotriva Societății cu răspundere limitată „Smart-Team”, Petru Popov, Iuliei Botnaru, Societății cu răspundere limitată „I.A.P. Stil-Service” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii contractuale, penalității, dobânzii legale de întârziere și a cheltuielilor de judecată, încasarea sumei, și cererea reconvențională depusă de Societatea cu răspundere limitată „Smart-Team” împotriva Societății cu răspundere limitată „Speranța PF-COM” cu privire la constatarea nulității clauzei contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată, și se restituie cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa de primire a cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru